

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 29 Martii, 1766.

Jag har uti N:o 7 lofwat närmare underrättelse om vår sillhandels öde i sednare åren, sedan jag uti N:o 5 wågat en gissning, efter et kånstke med mindre noghet uttaget, medeltal, rörande Nationelle winsten af detta mycket utropade närings- och handels-ämne. Documenterna, som jag nu har åran at uppte, hwilka ej utan anstalt och omwågar kommet mig tilhanda, förråda, som jag hoppas, ingen partiskhet, utan en olyksalig tilfällighet för wisse sillhandlare. Götheborg hade näpligen waret Götheborg, om nyaste förlusten för en och annan blifwet alman i förledet år och tilförene. Följande räkningar wisa nogsam, at älsför många förlorat på sill i Dansig*, både år 1764 och 1765. Som förlusten kan för sednare året, til följe af Försälnings-räkningen N:o 2, skattas til 5 eller 6 Daler på tunnan †; så skulle

N

Herrar

* Ingen twifwel, at ock åtskillige förlorat i Hamburg, och på flera ställen.

† Jag lägger ogerna til, at et parti sill afgick i förledet år at Irland, och såldes til slätare pris, än jag wil nämna.

Herrar Handlande tillfammen förlorat, på den till utrikes orter affände sillen, ej mindre än 5 eller 6 tunnor guld i förledet år, Nh. om lyckan waret en och hwar lika widrig. En så kånbar och alman stöt hade då wist icke aflupet utan Skafningar och Banquerouter; hwilka likwål, Götheborgske Mammon till heder, ej ödmärka denna orten. Lystrer nu till, alle J, som förstån Mercurialsta språket, och läser med grämelse någre Medbröders olycka! Däremot J, som sinnen här en mindre lård, än för Edra ögon såshynt, och därför esterlångtad, nyhet, lemner bagateller, och minuterer icke med critiker*, eller anmärkningar; utan

* Bland annat häklades ordet facturer uti N:o 7, s. 49 wid slutet. Får jag lof at swara? Twiflar någon, at sådana både skrivas och gifwas här i skaden? Hawsa då wåre Handlande sådt inga så kallade ordres från Utlandningen? Låt wåra, man sticket större partier ut på speculation, och sådt af Commissionairen bested om försälningen; jag undrar, om icke dylika räkningar äfwen kallas facturer. Ty hwad en Commissionaire sticket til sin Correspondent af det saget, eller en Factor til sin Herre, kallas factura, det är en upgjord omständelig räkning öfwer waror, som man hast ordres, at köpa eller försälja: ja, Factor eller Commissionaire blifwer, efter fleras widtagna språk, et och samma. Se Manuel des Negocians, Tome II. p. 2, 3. Således kunna wåre Handlande både gifwa och få Facturer, rörande säll, äfvensom de kunna både gifwa och få Commissioner. Doch at icke stöta någon, som tager ordet uti insträntare bemärkelse, kan jag utan twifwel betjena mig af et annat.

utan drager höga och wärdiga fölgher af alt-
samman.

Försälnings-räkningen N:o 1.

Sill, 180 Tunnor, försald i Dansig år 1764.	
138½ Tunnor til 13 gylben	} 1800 G. 15 gr.
41½ dito gådt af til inpackningj	
Afgå desutan omkostningar i	
Dansig	218 G. 12 gr.
hwarföre netto provenuen blifwet	1582 G. 3 gr.
som gifwet efter 4 dal. R:mt.	2110 D. S:mt.
Afgår ytterligare för fragt, efter 2½ D. S:mt uppå	
tunnan	450 D.
Dresundske Tullen	60 D.
Assurance	60 D.
	<hr/>
	570 D. S:mt.

At behålningen således blef 1540 D. S:mt.
Det är för hwar Tunna 8½ D. S:mt.

Lägges nu prämien til för utförflen 2 D. 16 ö.
S:mt, eller rättare 1 D. 8 ö. dito, som är wan-
liga priset, när den säljes i förtid; så blir ändå
förlust ögonstänlig, och winsten stöter på det, som
man fallar niet i lotterier, eller nichts i handel
och wandel.

Försälnings-räkningen N:o 2.

160 Tunnor Sill, åter försald i Dansig år 1765.
N 2 139

139 $\frac{1}{2}$ Tunnor	} til 9 Gylben	1255 G. 15 gr.
20 $\frac{1}{2}$ inpackade		
Omkostninger i Dansig afgå		198 G. 28 gr.
Netto provenuen		1056 G. 17 gr.
ger efter 4 D. R:mt		1410 D. S:t.
Afgår ytterligere för fragt		
a 2 $\frac{1}{2}$ D.	400 D.	
Dresundske Tullen	53 D.	
Assurance	57 D.	
		<u>510 D. S:mt.</u>

At behålingen således blef 900 D. S:mt.
 Det är för hwar Tunna 5 D. 20 ö. S:mt.
 Härlig försälning!

Försälnings-räkningen N:o 3.

445 Tunnor försålde i Libaw år 1765.

Denna går jag, med förlof, i tyshet förbi: nämner allenast, at behålingen för hwar Tunna blef ej mer än 5 $\frac{7}{8}$ D. S:mt. Ufselt hele wågen, som jag märker. Nu stiger jag bort i forntiden, det är baklänges ända till 1763, för at få någon upmuntran.

Försälnings-räkningen N:o 4.

160 Tunnor sålde i Colberg år 1763,

253 dito försålde i Königsberg,

413 Tunnor Sill hafwa, på nämnde orter, gjort ut,

ut, i netto provenue, Pomerſke Courantes
 Riksdalrar 2790
 Det år, efter då warande cours;
 i det nogaste 5000 D. S:mt.
 Afgår för Dref. Tullen och Affur. 250 D. S:mt.

Behålningen blef således 4750 D. S:mt.
 Det år för hwar Tunna 11 D. 16 ö. S:mt, och
 med prämien inemot 13 D. dito. Någorlunda
 fågnesamt!

En annan gång öpnar jag min Läse-sal, och
 flyfwer förmodeligen ämnet i flera delar. Imed-
 lertid kan med och utan bewis antagas, at för
 några år tilbaka steg provenuen af en Tunna Sill,
 i Hamburg och annorstådes, til och öfwer 3 Riks-
 daler Banco.

* * *

Man råknar Fålligen farsot ibland håste-kreatur
 ej til de ringaste plågor, som kunna trycka et land.
 Dessa nyttiga kreatur göra oß större tjenst, än at
 wi med bekymmerslösa ögon Fulle kunna se sjukan
 inritad, och taga öfwerhand inom våra gränfor.
 Sedan jag beklageligen fådt höra, at flere af den-
 na stadens Inwånare, både mist, och åga sjuke
 håstar; har jag sunnet min Skyldighet likmätigt,
 at gifwa följande medel wid handen, hwilket en
 Engelsman upfunnet, och sjelf uppå flere håstar för-
 sökt. Hans ord åro följande: Så snart jag
 märkte, at farsot inrotat sig i landet bland håstar:
 låt jag straxt öppna åderen på mine, hålla dem
 varme i stallet, och gifwa dem lli blandat med
 N 3 swafwel-

swafwelbloma; när de föllo ner på buken, lade jag någon hafre til kliet. Swafwelbloman gifwer öppet lif, och gör utflåsandet lätt. Då hästarne sedan blefwo angrepne af sjukdomen, blef genom de nämnda anstalter, febren liten eller ingen. När någon af dem begynte at hosta, gaf jag dem följande uti 1 och et halst qwarter godt Mallaga win, och äfwen så mycket ljumt watten; nämligen, 1 et halst quintin af den bästa Ängelske saffran til pulwer stött, et quintin pulwer af Ryssk Castor, jämte 2 lod salt peter, och härpå något litet warmt watten at dricka. Hästarne låt jag under detta hållas, med täcken, varme: och jag märkte det wara i synnerhet nyttigt, at låta dem ofta flyttas ur et spilt, eller rum, til et annat, för at få så mycket friskare luft. Swannämde pulwer kunna gifwas morgon och afton.

Stadsnyheter.

Flera bebröfveliga rön af eldswådor, och nyare hotelser, påminna oss billigt om fordersama anstalter, så til wårn emot plyks-händelser, som til rådning och uprättelse för oflydige lidande. Jag får til en början nämna det förslag, som nu warande Politie-Borgmästaren, Herr Daniel Petersson, uti sit bekanta Tal, rörande en Brand-Försäkrings-inrättning här i staden, offentligen wid handen gifwet. Talet och förslaget är redan i Götheborgska Magasinet, år 1760 N:o 44, forteligen

Korteligen omrördt, och står ännu till fångs för 6
 styfver hos Boktryckaren, Hr. Joh. G. Lange.
 Jag wil därutur inrycka följande wakre tankar,
 utan at därmed förekomma mögeliga förbättrin-
 gar i förslaget, som fordrar almån granskning
 och öfwerläggning. Herr Författaren säger s. 13
 bland annat: „Staden inneslutar inom des mu-
 „rar nu för tiden 750 almånna och enskilda hus,
 „Kyrforna undantagne. Jag wet icke, om jag
 „räknar för mycket, då jag stattar deras wården
 „öfwer huswud til 3 millioner Dal. S:mt. Om
 „nu 6 hus, hwilkas upgifne wårde wore tillsam-
 „man 30000 Dal, aldeles afbrånna; och 2 hus
 „af större wårde, til exempel af 10000 plåtar
 „tillsamman, så någon stada; lå blifwer til af-
 „wentys hela förlusten 40000 D. S:mt. Om
 „nu de 8 husen, hwilka densamma lidet, stola
 „af de öfriga så ersättning; asdrages deras i för-
 „eningen uptagne wårdering ifrån 3 millioner,
 „då 2 millioner och 950000 Dal. S:mt öfwer-
 „blifwa: på hwilken summa stadan af 40000
 „Dal. kommer at fördelas. Kostnaden utfaller
 „då til ungefärl. en och en tredjedels procent, i följe
 „hwaraf et hus, som wore wårderat til 20000
 „Dal. betalar 266, et hus til 15000 D. 200
 „dito, m. m.“

Swårigheterna, som göras emot detta förslag,
 torde framdeles af någon annan upgifwas. Sa-
 ken förtjenar åtminstone all öm åtanke.

Skeppet Stockholms Slott, som nu gör sjerde re-
 san til Canton, och söres af Hr. Capit. Ekeberg,
 affeglade d. 28 December härifrån, hade näpl.

god wind til Norrka nåset, hindrades sedan af södlig, södwestlig och westlig wind, intil den 8 Februarii, och fördress ända til 63 grad. latitude, fick sedan håstig östlig wind med hagel och snö, som brakte storstången och stormårs-råen, och satte dem uti wåda wid Palos: ändteligen kom Skeppet in på Cadix Bay d. 15 Febr. kl. 8 om astoneu, då samma natt et Ung. fartyg blef bortta på St. Sebastian. På resan blefwo åtskillige sjukte af feber, och Tjerde Styrmannen Bornander afled, när Skeppet ankom til Cadix.

Här funnos 2 Franska Skepp, ämnade til China, jämte 6 Swenska, fragtade at föra troppar til Vera Cruz.

Små Kyrko-tidningar.

Den 18 dennes afled Prosten och Kyrkoherden uti Kongålf, Herr Magister Andr. Franchelius.

Den 22 därpå samlades, uti Gustafwi Domkyrka härstädes, genom häfwarne och wid utgången, för Salomoniska Barn- och Kopp-hymningshuset, en summa af 1506 Dal. 15 ö. S:mt: et hedrande wedermåle af Görheborgares ädelmod och förmögenhet.

Kundgörelser.

Den 15 nästf. April kommer, på Stadens Auktions-Kamare, at försäljas nya rusin i sjerdingar och krukor, jämte et litet parti söt- och bitter-mandel.

Gifwes tillkänna, at hos Handelsmannen Here Carl. D. Swensson finnes godt Selsker-watten, uti ordinaire flaskor med halm omkring, til salu; samt 6 stycken nya sprut-slangor, några 20 alnar långa hwardera, med sine behörige malmskrufwar.